

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 564/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **BÖGL a KRÝSL, k. s.**, Dvořákova 998, Dobřany, IČO 263 74 919, zastúpenej euroadvokátom JUDr. Radkem Ondrušem, Bubeníčková 502/42, Židenice, Brno, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II č. k. 42Cb/231/2018 z 30. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 42Cb/231/2018 z 30. júna 2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 36 a čl. 37 Listiny základných práv a slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava II č. k. 42Cb/231/2018 z 30. júna 2021 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 564/2021 zo 14. októbra 2021 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručenú ústavnému súdu 20. septembra 2021 v časti, v ktorej sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 a čl. 37 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) napadnutým uznesením okresného súdu. Napadnuté uznesenie navrhla zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že žalobca [REDAKOVANÉ] sa žalobou na okresnom súde domáhal proti sťažovateľke zaplata 378 511,88 eur s prísl. z dôvodu uplatnenia plnenia zo zmluvy o dielo uzavretej medzi žalobcom ako zhotoviteľom a sťažovateľkou ako objednávateľom 1. mája 2013. Predmetom zmluvy o dielo bolo vykonanie stavby ŽSR Modernizácia železničnej trate Nové Mesto nad Váhom – Púchov.

3. Okresný súd rozsudkom zo 16. júla 2020 žalobu zamietol a sťažovateľke priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu. Následne okresný súd uznesením z 29. marca 2021 neurčil sťažovateľke výšku náhrady trov konania z dôvodu, že advokát sťažovateľky nebol oprávnený poskytovať právne služby na území Slovenskej republiky, pretože predložený „*Certifikát o pojištění odpovědnosti advokáta*“ za výkon advokácie sa nevzťahoval na územie Slovenskej republiky. Okresný súd sťažnosť sťažovateľky napadnutým uznesením z 30. júna 2021 zamietol s odôvodnením, že sťažnosť obsahovala neplatný elektronický podpis právneho zástupcu a nebola ani dodatočne doplnená v listinnej podobe.

4. Sťažovateľka uviedla, že okresný súd ju požiadal o predloženie poisťnej zmluvy advokáta za výkon advokácie až po právoplatnom skončení veci 22. marca 2021. Sťažovateľka tvrdí, že elektronický podpis bol platný s poukazom na výpis certifikačnej autority PostSignum. Tiež uviedla, že okresný súd najprv advokáta sťažovateľky v konaní pripustil a až dodatočne ho označil za neoprávneného poskytovať právne služby na území Slovenskej republiky. Sťažovateľka pritom dodáva, že okresnému súdu právny zástupca predložil zmluvu o spolupráci s [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „spolupracujúca advokátka“), ktorá bola uzatvorená nielen na účely doručovania, ale aj pre prípad vzniku škody. K elektronickému podpisu uviedla, že nešlo o právny, ale o technický problém, ktorý bol na strane okresného súdu. Tým je podľa jej názoru napadnuté uznesenie nepredvídateľné a formalistické.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

5. Predseda okresného súdu po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti uviedol, že „z pozície predsedu súdu, ako orgánu riadenia a správy súdu mi neprináleží sa vyjadrovať a hodnotiť procesnoprávny postup a rozhodovacia činnosť sudcov v danom konaní“. Podľa názoru predsedu okresného súdu „hodnotenie procesného postupu, vrátane rozhodovacej činnosti zákonného sudcu spadá výlučne do kompetencie nadriadeného súdu“.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny: „Každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.“ Podľa čl. 37 ods. 2 listiny: „Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, a to od začiatku konania.“

7. Podľa § 127 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“): „Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, (a) ktorému súdu je určené, (b) kto ho robí, (c) ktorej veci sa týka, (d) čo sa ním sleduje a (e) podpis.“ Podľa § 246 CSP: „Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužijú.“ Podľa § 250 ods. 1 CSP: „Ak nie je sťažnosť dôvodná, súd sťažnosť zamietne.“

8. V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zdržanlivý, keďže problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto sa k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania uchyluje iba výnimočne, napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011). Ústavný súd môže zasahovať do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov týkajúcej sa trov konania len vtedy, ak by závery všeobecných súdov zahŕňali črty svojvôle a interpretácia a aplikácia príslušných právnych noriem by predstavovala extrémne vybočenie z pravidiel (IV. ÚS 248/08).

9. Okresný súd v napadnutom uznesení sťažnosť sťažovateľky zamietol, pretože bola podaná neoprávnenou osobou. Právny zástupca sťažovateľky podal sťažnosť mailovou poštou z 9. apríla 2021, avšak táto obsahovala neplatný elektronický podpis právneho zástupcu sťažovateľky. Sťažovateľka následne sťažnosť dodatočne nedoručila v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe s autorizáciou podľa osobitného predpisu. Podľa názoru okresného súdu podaná sťažnosť tak neobsahovala všeobecnú náležitosť podania (podpis) podľa § 127 ods. 1 CSP. Z tohto dôvodu trpí sťažnosť sťažovateľky procesnou vadou, ktorú nie je možné odstrániť prostredníctvom ustanovení CSP o odstraňovaní väd podania, čo zreteľne vyplýva z § 246 CSP. Súd postupoval aj s poukazom na základné princípy CSP konkrétne zakotvené v čl. 4 a zamietol sťažnosť sťažovateľky podľa § 250 ods. 1 CSP.

10. Ústavný súd už vyslovil (I. ÚS 243/07), že všeobecný súd by nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení nekoherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda, inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. V prípade, keď sú právne závery v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej novej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba také rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 36 listiny (obdobne čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

11. Ústavný súd tiež vyslovil (III. ÚS 341/2007), že súd môže, ba dokonca sa musí od doslovného znenia právneho textu odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov

a ostatných všeobecne záväzných predpisov (čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). Avšak aj takého rozhodnutie musí byť založené na racionálnej argumentácii.

12. Ústavný súd tiež uviedol (I. ÚS 139/2002, II. ÚS 154/2008), že prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov CSP a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Za nesprávny úradný postup, ktorým možno strane sporu odňať možnosť konať pred súdom, sa považuje aj odmietnutie podania, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania, hoci pre také rozhodnutie neboli splnené podmienky, pretože sa tým sťažovateľovi bráni v realizácii procesného práva domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. februára 1975 vo veci Golder proti Veľkej Británii, sťažnosť č. 4451/70, ods. 35 – 36). Obdobné možno aplikovať aj na prípad sťažovateľky, ktorá podala sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, avšak bez autorizovaného podpisu.

13. Ústavný súd považoval z ústavnej sťažnosti, ako aj z jej príloh za preukázané, že právny zástupca sťažovateľky doručil 23. marca 2021 Certifikát o poistení zodpovednosti za výkon advokácie podľa poistnej zmluvy. Okresný súd uviedol, že z certifikátu nijako nevyplýva, že by sa toto jeho poistenie vzťahovalo aj na škodu, ktorá by mohla vzniknúť v súvislosti s poskytovaním právnych služieb na území Slovenskej republiky. Podľa názoru okresného súdu právny zástupca sťažovateľky tak nepreukázal, že je oprávnený poskytovať právne služby na území Slovenskej republiky, a teda nie je oprávnený ani na náhradu trov právneho zastúpenia. V súdnom spise bola založená zmluva o spolupráci so spolupracujúcou advokátkou, ktorá sťažovateľke neposkytla v priebehu konania žiadne právne služby. Okresný súd spolupracujúcej advokátke iba doručoval súdne listiny, ktoré následne preposielala právnenému zástupcovi sťažovateľky.

14. Okresný súd vo veci samej s právnym zástupcom sťažovateľky komunikoval (doručoval súdne listiny právnenému zástupcovi sťažovateľky, prijímal vyjadrenia a stanoviska sťažovateľky spísané právnym zástupcom sťažovateľky). Okresný súd teda od začiatku sporu mal vedomosť, ktorý právny zástupca sťažovateľku zastupuje, a procesné úkony sťažovateľky spísané jej právnym zástupcom akceptoval. Len na základe technickej poruchy elektronického systému odmietol sťažnosť sťažovateľky pre neplatný elektronický podpis.

15. Z vývoja preskúmvanej veci je evidentné, že okresný súd v drvivej časti konania s právnym zástupcom sťažovateľky komunikoval a ten nemal najmenší dôvod pochybovať, že jeho zastupovanie ako advokáta nie je procesne problematické. Napadnuté rozhodnutie je založené na technickom nedostatku podpisu, nie teda obsahu listiny, ktorej sa podpis týkal. Nešlo pritom o chýbajúci podpis, ale o podpis technicky nezvládnutý v konkrétnej záležitosti. Za takýchto okolností bol prístup okresného súdu k neakceptovaniu podania sťažovateľky nadmerne formalisticky, ak súd neumožnil simplicítny nedostatok ničím iným nespochybneného podania zo strany sťažovateľky vysvetliť a pochybenie odstrániť. V okolnostiach prípadu bol postup okresného súdu pri interpretácii referenčného ustanovenia CSP ústavne neudržateľný.

16. Ústavný súd preto deklaroval porušenie uplatnených práv, napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

17. V ďalšom postupe je okresný súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Okresný súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2022

Peter Straka
predseda senátu